

OAKKEYLIFE

Nemzetközi jelentőségű fajok megőrzése a Peszéri-erdőben

*The conservation of species of community interest
in Peszér-forest*

www.oakeylife.hu

www.oakeylife.hu

Illusztráció:
©Marianna Nagy Lantos
@botanicalarthun
All rights reserved

B EVEZETŐ PROLOGUE

*A meszes homoki erdőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásainak helyreállítása a Peszéri-erdőben
Multilevel and multisite complex restoration of key ecosystem services of the calcareous sand forest steppe habitat*

A KOCSÁNYOS TÖLGYEK, a jellegzetes növény- és állatfajok védelmét, valamint a meszes homoki erdőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásait hivatott visszaállítani a Peszéri-erdőben a LIFE Nature európai uniós pályázat nyertese, az OAKEYLIFE projekt 2017 és 2022 között. A program a Natura 2000 besorolású Peszéri-erdőben, mint kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen valósul meg: ez a Pannon biogeográfiai régió meszes homoki termőhelyeinek fajokban és élőhely típusokban egyaránt leggazdagabb élőhely komplexe. Az OAKEYLIFE program neve a tölgyesre és a kulcs szóra utal, hiszen a pályázat lényege az őshonos kocsányos tölgyesek visszatelepítése, s az oda nem való, káros fajok kiváltása. A projekt a díszes tarka lepke mellett olyan, nemzetközi jelentőségű fajok védelmét és megőrzését is szeretné biztosítani, mint a homoki nőszirm vagy a mocsári kardvirág.

THE OAKEYLIFE project, supported by the LIFE Nature fund of the European Union has been operated between 2017 and 2022. This project aims to restore the favourable conservation status several Natura 2000 habitat types (such as the Euro-Siberian forest steppes with Oak species), and also to restore the key ecosystem services of the calcareous sand forest steppe habitat complex in the Peszér-forest. The Peszér-forest is clearly the most valuable representative of the calcareous sand forest steppe habitat complex in Hungary. The word OAKEYLIFE phrase refers to the words "oak" and the "key" since the main objective of the project is the improvement of the conservation status of the pedunculate oaks and the restoration of key ecosystem services. The main objectives of the project cover the conservation of species of community interest like the Scarce Fritillary, the Sand Iris or the Marsh Gladiol.

KOCSÁNYOS TÖLGY PEDUNCULATE OAK

(Quercus robur)

*A pusztai tölgyesek mind az Európai Unióban,
mind hazánkban a legveszélyeztetettebb élőhelytípusok közé tartoznak.*

The steppe oaks are among the most endangered habitat types in both the European Union and Hungary

A KOCSÁNYOS TÖLGY által meghatározott, a Peszéri-erdő részét képező nyílt homoki tölgyes világszinten is egyedülálló értéket képvisel. A kocsányos tölgy a meszes homoki erdőssztyepp egyik fő fafaja. A tölgyesek kora akár a 150 évet is meghaladhatja. Gyökerük 18-20 m mélyen is megkeresi a talajvizet. Ennek köszönhetik nagy szárazságtűrésüket. Képesek természetes úton megújulni a Kiskunságban. A kocsányos tölgyhöz kötődik a legtöbb állatfaj az alföldi erdőkben, ezért természetvédelmi szempontból nagy jelentőségű. A pusztai tölgyesek mind az Európai Unióban, mind hazánkban a legveszélyeztetettebb élőhelytípusok közé tartoznak.

PEDUNCULATE OAK (*Quercus robur*) *Pedunculate oak determines the calceorus forest steppe habitats, which are globally unique parts of Peszér-forest. This is the main tree-species of calceorus sand steppe forests. The age of oak tree may exceed even 150 years. The roots can find ground water 18-20 m deep in soil. It makes this species drought-tolerant. To the Pedunculate oak are the largest number of animals connected in lowland forests that is why it has high nature-protection interest. Oak forest-steppes are the most endangered habitat-types both in Europe and in Hungary.*

H

OMOKI NŐSZIROM SAND IRIS

(Iris humilis ssp. arenaria)

Védett növény, természetvédelmi értéke 10.000 HUF / tő

Protected plant, its nature conservation value is 10.000 HUF / plant

EURÓPÁBAN

a Kiskunságon található a legtöbb belőle. Csak pár napig virágzik áprilisban. Összezárja szirmait túl meleg vagy túl hűvös időjárás esetén. Rendkívül érzékeny az emberi beavatkozásokra, ezért ügyelni kell a háborítatlanságára. Természetes erdőkben és fel nem szántott tisztásokon fordul elő. A laza cserjésekben tömegesebben virágzik, mint nyílt gyepen. Napjainkban is csökken az állománya, ezért rossz a természetvédelmi helyzete. Védett növény, egy tő természetvédelmi értéke 10.000 HUF.

SAND IRIS (*Iris humilis ssp. arenaria*) In Europe the largest population can be found in Kiskunság. It flowers only for a few days in April, and closes its petals if the weather is too hot or too cold. Very sensitive to human interventions, extra attention is needed to keep it undisturbed. It occurs in natural forests and on not cultivated clearings. Even in our days its population decreases in number, so its nature-protection situation is poor. It is a protected plant species, the nature-protection value of one specimen is 10.000 HUF.

M

OCSÁRI KARDVIRÁG SWORD LILY

(Gladiolus palustris)

Fokozottan védett növény, természetvédelmi értéke 250.000 HUF/tő

Highly protected plant, its nature conservation value is 250.000 HUF / plant

MAGYARORSZÁGON alig néhány természetes élőhelye maradt fent napjainkra, de az Alföld rét- és erdőssztyeppén még találkozhatunk vele. Közel 1 m magasra is megnőhet. Virágai bíborpiros színűek és csak 3-4 cm-esek. A mocsári kardvirág visszatelepítésére számos alkalmas, potenciális élőhely áll rendelkezésre a Kiskunságban. Könnyen eltűnik azokról a területekről, ahol intenzív legeltetés folyik és nagyon lassan települ vissza. Fokozottan védett növény, egy tő természetvédelmi értéke 250.000 HUF.

SWORD LILY (*Gladiolus palustris*) *Extremely rare flower, but we can still find them in the meadow- and forest-steppes of Alföld region. It can grow up to 1 m high. It's flowers are carmine red coloured, and only 3-4 cm big. In Kiskunság several available, potential habitats can be found, suitable for Sword lily reintroduction. It easily disappears from intensively grazed grasslands, and it resettles itself to these areas very slowly. Strictly protected plant species, one specimen has 250.000 HUF nature-protection value.*

DÍSZES TARKALEPKE SCARCE FRITILLARY

(Euphydryas maturna)

Védett faj, természetvédelmi értéke 50.000 HUF

Protected species, its nature conservation value is 50.000 HUF

ERŐSEN

VESZÉLYEZTETETT faj, számos

országban már kipusztult. A Duna-Tisza
közén már csak néhány populációja maradt fenn. Ha
csökken a talajvíz, az élőhelye megváltozik, így az már nem
felel meg a díszes tarkalepkének. Üdőbb, de benapozott külső, illetve
belső erdőszegélyekben fordul elő, ahol a hernyók és a lepkék tápnövényei
is megtalálhatóak. Elterjedési területének zömén tojásaikat kőrisfajokra
rakják, a Peszéri-erdőben azonban szinte kizárólag a fiatal fagyalhajtások
végeire rakja azokat. Védett faj, természetvédelmi értéke 50.000 HUF.

SCARCE FRITILLARY (*Euphydryas maturna*) *Highly endangered butterfly species, it is extinct in many countries. Just a few populations remained in the region between Danube and Tisza rivers in Hungary. If the groundwater sinks, the habitat changes so, that it becomes unsuitable for Scarce fritillary. It lives in fresh but sunlit outer-and inner forest margins, where both the caterpillars and the adult butterflies can find their host-plants. They lay their eggs on ash trees, but in Peszér-forest they place them almost exclusively on young privet-shoots. It is a protected species, with a nature-protection value of 50.000 HUF.*

